

ایمان و انتقال

در شش سال دفاع مقدس و تجارب آن

تدوین و تالیف :

حمید رضا غلامی

فروغ سرهنگی

دکتر مرتضی خاقانی زاده

دکتر سهیل نجفی مهری

عنوان و نام پدیدآور: امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس و تجارب آن / تدوین و تالیف حمیدرضا غلامی... [و دیگران]؛ [به سفارش] کنگره ۳۰۰۰ شهید استان خراسان شمالی.

مشخصات نشر: بجنورد: نشر مدافعان، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۳۹۲ ص.؛ مصور، جدول؛ ۲۱×۱۴ س.م.

شابک: ۶-۲۶-۸۶۰۴-۶۰۰-۹۷۸-۲۵۰۰۰ : ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۰۴-۲۵۰۰۰ ریا

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: تدوین و تالیف حمیدرضا غلامی، فروغ سرهنگی، مرتضی خاقانی زاده، سهیل نجفی مهری.

یادداشت: چاپ دوم.

یادداشت: کتاب حاضر توسط انتشارات در قلم در سال ۱۳۹۴ فیبا دریافت کرده است.

یادداشت: کتابنامه: ص. [۳۸۵] - ۳۹۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- امدادرسانی

War work -- ۱۹۸۰-۱۹۸۸, Iran-Iraq War

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- مراقبت های پزشکی

Medical care -- ۱۹۸۰-۱۹۸۸, Iran-Iraq War

موضوع: جنگ -- امداد بیماران و مجروحان

War -- Relief of sick and wounded

شناسه افزوده: نجفی، حمیدرضا، ۱۳۵۰ -

شناسه افزوده: کنگره ۳۰۰۰ شهید استان خراسان شمالی

رده ی کنگره: ۱۲ الف / DSR1616

رده بندی ده: ۹۸۸/۰۸۴۳

شماره کتابخانه ملی: ۴۰۱۱۹۲۹

امداد و انتقال

تدوین و تالیف: حمیدرضا غلامی و سرهنگی، دکتر مرتضی خاقانی زاده، دکتر سهیل نجفی مهری

صفحه آرای و نگار: حمید رضازاده

ناشر: انتشارات مدافعان

شابک: ۶-۲۶-۸۶۰۴-۶۰۰-۹۷۸

نوبت چاپ: چاپ اول ناشر

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان



۱۳۹۷
نشر مدافعان

بجنورد-میدان دفاع مقدس-خیابان دانشگاه-هکده مقاومت بسیج

ساختمان کنگره ۳۰۰۰ شهید استان خراسان شمالی

تلفن: ۰۹۱۵۳۸۷۱۱۵۸

فهرست مطالب

۲۳	پیش گفتار
	حاصل دل: لیات امداد و انتقال
۳۱	تاریخچه امداد و انتقال در پزشکی نظامی
۳۱	دوران قبل از اسلام
۳۳	دوران اسلام و بعد از آن
۳۷	امداد و انتقال از قرن ۱۵ به بعد
۴۰	تاریخچه امداد و انتقال در انقلاب اسلامی
۴۲	خدمات تیم‌های پزشکی در کردستان
۴۴	سیر مراحل جنگ تحمیلی عراق علیه ایران
۴۵	مرحله اول جنگ تحمیلی
۴۵	مرحله دوم جنگ تحمیلی
۴۷	مرحله سوم جنگ بعد از اتمام عملیات الی بیت المقدس
۴۸	سیر تکاملی امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس
۴۸	تشکیل ستادهای پشتیبانی امداد و درمان

۴۸	ستاد امداد و درمان مناطق جنگی
۵۰	تأسیس سازمان بهداری سپاه
۵۲	امداد و انتقال در سال‌های نخست جنگ
۵۴	تشکیل هسته‌های امدادی
۵۶	نقش نیروهای تخصصی زن در امداد و انتقال
۶۲	تشکیل تیپ امداد و انتقال
۶۴	سیر تکاملی سازه‌های امدادی

فصل دوم: ضرورت‌های امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس

۶۷	ضرورت‌های امداد و انتقال در دفاع مقدس
۶۷	آموزش
۷۳	تجهیزات امدادی

فصل سوم: سطوح خدمات امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس

۸۵	سطوح خدمات امداد و انتقال در هشت سال دفاع مقدس
۸۵	سطح یک امداد رسانی
۸۶	نقش امدادگر در سطح یک امداد رسانی
۸۸	نقش پست امداد در سطح یک امداد رسانی
۹۰	پست امداد استقراری منطقه سرپل ذهاب (۱۳۵۹)
۹۲	پست امداد روستای چنگوله‌ی مهران
۹۳	پست امداد در جاده خندق در عملیات بدر
۹۴	پست امداد زیر زمینی در عملیات والفجر ۸
۹۵	پست امداد در عملیات کربلای (۱)
۹۷	سطح دوم امداد رسانی در رده تیپ و لشکر عملیاتی

۹۷	تاریخچه اورژانس‌های صحرایی در دفاع مقدس
۹۹	ساختار اورژانس‌های صحرایی
۱۰۲	نمونه‌های از اورژانس‌های صحرایی در عملیات‌ها
۱۰۲	اورژانس صحرایی در منطقه بازی دراز
۱۰۴	اورژانس صحرایی بستان؛ استفاده از کانکس
۱۰۶	اورژانس‌های صحرایی در عملیات فتح المبین
۱۰۷	اورژانس صحرایی کربلا نور
۱۱۲	اورژانس صحرایی در عیارسازی خرمشهر
۱۱۴	اورژانس‌های صحرایی در عملیات رمضان
۱۱۸	اورژانس صحرایی در عملیات بدر
۱۱۹	اورژانس صحرایی در عملیات کربلای پنجم
۱۲۲	اورژانس‌های بهداری در قراقرگاه کربلا تا شهریور ۱۳۶۸
۱۲۵	نیروی انسانی، متخصص و متعهد
۱۲۷	نقش و اهمیت بیمارستان‌های صحرایی
۱۲۸	سیر تحول در بیمارستان‌های صحرایی در هشت سال دفاع مقدس
۱۳۰	فکر ایجاد بیمارستان صحرایی
۱۳۳	احداث بیمارستان‌های صحرایی در عملیات‌ها
۱۶۵	بیمارستان‌های صحرایی احداثی توسط بهداری ارتش
۱۶۹	اهم اقدامات امدادی در بیمارستان‌های صحرایی
۱۷۴	سطح چهارم امداد رسانی
۱۷۴	سطح پنجم امداد رسانی
۱۷۷	پیامد زنجیره امداد و انتقال در دفاع مقدس

فصل چهارم: اقدامات ضروری امدادی و رسیدگی به مجروحان

۱۸۱	اقدامات امدادی و رسیدگی به مجروحین
۱۸۲	جمع آوری مجروحین
۱۸۲	نقطه جمع آوری و تجمع مجروحین
۱۸۴	اولویت بندی یا تریاژ
۱۸۵	روش استاندارد تریاژ
۱۸۶	روش اولویت بندی (تریاز)
۱۸۸	اولویت بندی در انتقال
۱۸۸	مونه اولویت بندی و تریاز در دفاع مقدس
۱۹۱	انجام اقدامات امدادی
۱۹۲	مهم ترین اقدامات امدادی امدادگران و پزشکیاران
۱۹۴	اقدامات احیاء اولیه توسط امدادگران و پزشکیاران
۲۰۰	کنترل خون ریزی و پیگیری از رویک
۲۰۱	انواع خون ریزی
۲۰۵	علائم و نشانه های خون ریزی داخل
۲۰۸	اقدامات امدادی در انواع سوختگی
۲۰۸	سوختگی های عمده در جنگ شامل
۲۰۸	سوختگی درجه ۱
۲۰۸	سوختگی درجه ۲
۲۰۹	سوختگی درجه ۳
۲۰۹	سوختگی های شیمیایی
۲۱۰	سوختگی های الکتریکی

صاعقه	۲۱۱
مهم‌ترین اقدامات امدادی در سوختگی‌ها	۲۱۱
آسیب‌های ناشی از سرما	۲۱۳
کاهش عمومی درجه حرارت بدن هیپوترمی یا افت دمای بدن	۲۱۴
گرم‌زدگی	۲۱۶
کاهش‌های عضلانی ناشی از گرما	۲۱۷
خستگی منبذ ناشی از گرما	۲۱۷
افت دمای بدن در گرمازدگی	۲۱۷
اقدامات امدادی در انواع شکستگی‌ها (دستگاه اسکلتی)	۲۱۸
چگونگی آسیب به استخوان (دستگاه اسکلتی - عضلانی)	۲۱۹
شکستگی بسته	۲۱۹
شکستگی باز	۲۱۹
دررفتگی‌ها	۲۲۰
پیچ خوردگی	۲۲۱
لشستگی اندام‌ها	۲۲۱
قطع شدن عضو (آمپوتاسیون)	۲۲۱
کمک‌های اولیه در شکستگی‌ها (صدمات استخوانی)	۲۲۱
اقدامات امدادی در انفجار ادوات جنگی	۲۲۴
انواع صدمات در انفجارها	۲۲۷
امداد و انتقال در صدمات ناشی از انفجار	۲۲۹

فصل پنجم: انتقال مجروحین

۲۳۳	اقدام در جهت انتقال مجروحین
۲۳۵	ترسیم زنجیره امداد و انتقال
۲۳۷	اصول و قواعد حمل مجروح و مصدومین
۲۳۸	روش های حمل مجروح
۲۳۸	حمل دستی
۲۳۸	حمل استاندارد
۲۳۹	حمل با ناله
۲۴۲	روش حمل ده نفره
۲۴۳	حمل با سیدسل چهار امدادگر
۲۴۴	انتقال مصدومین در شرایط خاص
۲۴۴	امداد و انتقال مجروحین که مستان
۲۴۷	امداد انتقال مصدومین در محل خودرو آس گرفته
۲۴۸	تخلیه خدمه تانک
۲۵۰	امداد و انتقال در شرایط ویژه
۲۵۰	منفجر نشدن گلوله آرپچی ضد نفر
۲۵۱	اصابت خمپاره به بازوی رزمنده
۲۵۲	امداد و انتقال در باتلاق
۲۵۳	تجهیزات انتقال
۲۵۳	تجهیزات انتقال دستی
۲۵۵	تجهیزات انتقال زمینی و هوایی
۲۵۶	نفربرهای زرهی

۲۵۶	تجهیزات انتقال زمینی؛ آمبولانس‌ها
۲۵۷	تجهیزات انتقال زمینی؛ به‌کارگیری حیوانات در جهت انتقال مجروحین
۲۵۸	تجهیزات انتقال زمینی؛ موتور سیکلت
۲۵۸	تجهیزات انتقال زمینی؛ انتقال ریلی
۲۵۸	تجهیزات انتقال هوایی
۲۶۰	امداد و انتقال هوایی در عملیات کربلای ۵
۲۶۶	تجهیزات و برد استند؛ در انتقال دریایی
فصل ششم؛ امداد و نجات در پدافند جنگ‌های نوین در هشت سال دفاع مقدس	
۲۷۱	تاریخچه حملات شیبانی در دوران دفاع مقدس
۲۷۶	سیستم امداد و انتقال مصدومین شیبانی
۲۷۷	امداد و انتقال مصدومین شیمیایی عملیات کربلای ۵
۲۷۹	امداد و انتقال مصدومین شیمیایی در عملیات والفجر ۸
۲۸۱	حجم مجروحین در والفجر ۸
۲۸۲	امداد و درمان در عملیات والفجر ۸
۲۸۷	حملات شیمیایی به سردشت
۲۸۸	امداد و انتقال مصدومان شیمیایی در سردشت
۲۸۹	امداد و انتقال مصدومان حملات شیمیایی حلبچه
۲۹۱	ترباژ در حملات شیمیایی
۲۹۱	اقدامات حفاظتی و کمک‌های اولیه در رابطه با سلاح‌های شیمیایی
۲۹۳	ماسک
۲۹۶	پوشیدن لباس محافظ ش.م.ه
۲۹۸	رفع آلودگی پس از حملات شیمیایی

۳۰۲	زنجیره امداد و انتقال در جنگ‌های نوین
۳۰۴	عوامل شیمیایی خفه کننده
۳۰۵	علائم مسمومیت
۳۰۵	مجموعه اقدامات خود امدادی توسط رزمنده
۳۰۸	عوامل شیمیایی اعصاب
۳۰۸	چگونگی عملکرد
۳۰۹	علائم مسمومیت
۳۱۱	پیشگیری، امداد و انتقال عوامل شیمیایی اعصاب
۳۱۲	فهرست آلرژیک عوامل اعصاب
۳۱۲	عوامل شیمیایی خرن با سیانوژن
۳۱۳	چگونگی عملکرد
۳۱۳	امداد و انتقال در عوامل خفه کننده
۳۱۴	امداد و انتقال در عوامل شیمیایی خرن با سیانوژن
۳۱۵	چگونگی عملکرد
۳۱۶	علائم مسمومیت
۳۱۷	پیشگیری و امداد و انتقال در عوامل تاول زنده
۳۱۸	امداد و انتقال در عوامل شیمیایی ناتوان کننده
۳۱۸	چگونگی عملکرد
۳۱۹	علائم مسمومیت
۳۲۱	عوامل شیمیایی ضد اغتشاش
۳۲۲	علائم مسمومیت
۳۲۲	پیشگیری، امداد و انتقال در عوامل شیمیایی ناتوان کننده

۳۲۴	مشخصات بمب‌های فسفری!
۳۲۵	آثار بمب فسفری بر انسان
۳۲۶	راه‌های شناسایی هنگام برخورد با بمب‌های فسفری
	فصل هفتم: مدیریت و فرماندهی در امداد و انتقال
۳۳۱	فرماندهی، مدیریت در امداد و انتقال
۳۳۵	شاخص‌های فرماندهان و مدیران در امداد و انتقال
۳۳۶	سلسله مراتب مدیریت خدمات امداد و انتقال
۳۳۸	مهارت‌های مدیران در امداد و انتقال
۳۳۸	مهارت‌های فنی شامل
۳۴۲	مدیریت نیروی انسانی در امداد و انتقال
	فصل هشتم: بهر بودن، از قبل، امداد و انتقال در دفاع مقدس
۳۴۹	تجارب بدست آمده از دفاع مقدس
۳۵۲	ارائه الگوی امداد و انتقال با توجه به تجارب دفاع مقدس
۳۵۲	الف- چرا در امداد و انتقال نیاز به الگو داریم؟
۳۵۳	ب- مفاهیم الگوی امداد و انتقال
۳۵۵	اهداف الگوی امداد و انتقال
۳۵۵	راهکارهای عملیاتی الگوی امداد و انتقال
۳۵۶	نمودار الگوی امداد و انتقال
۳۵۶	این الگو چه راهکارهایی در امداد و انتقال مطرح می‌کند
۳۵۶	به کارگیری نیروی انسانی کارآمد در امداد و انتقال
۳۵۸	چه منابع و تجهیزاتی در امداد و انتقال مورد نیاز است؟
۳۵۹	گام‌های عملیاتی در بکارگیری منابع

- ۳۵۹ سومین جزء در الگوی امداد و انتقال مجروح، مصدوم یا بیمار است
- ۳۶۱ گام‌های عملیاتی الگو
- ۳۶۹ فرایند اجرای الگوی امداد و انتقال
- ۳۷۰ تریاژ ثانویه
- ۳۷۴ توانمند سازی عمومی
- ۳۷۴ توانمند سازی در سطح سازمان
- ۳۷۵ آمادگی مقابله با تهدیدها و بحران‌ها
- ۳۷۶ چند ازن حرفه‌ای
- ۳۷۶ سیستم سریع و خلاقانه در الگوی امداد و انتقال
- ۳۷۷ گام‌های عملیاتی در تصمیم‌گیری
- ۳۷۸ انتقال سریع و ایمن در فرایند الگوی امداد و انتقال
- ۳۸۱ پیامدها در الگوی امداد و انتقال
- ۳۸۵ منابع فارسی
- ۳۸۹ منابع انگلیسی

مقدمه

هنگامی که جنگ به کشور اسلامی ایران تحمیل شد، کسی تصور نمی کرد مردم در یک رویکرد انقلابی و اسلامی به پشتیبانی از نیروهای نظامی؛ در دفع تجاوزگران همت گمارند و در کمترین زمان، خود سرنوشت جنگ را به دست گیرند. هدایت های رهبر فرزانه ای انقلاب حضرت امام خمینی (ره) این قابلیت را فراهم نمود تا نیروهای انقلابی در مقابل تجاوزگری رژیم بعث عراق سینه ستبر کنند و با گذشتن از زن و فرزند و تعلقات دنیائی جان خویش را فدای اسلام عزیز نمایند.

طولی نمی کشد که نیروهای تحفص شکل می گیرد و در این شرائط ارتقاء و گستره امداد و نجات از دست می آید؛ تا نیروهای بیشتری در امر امداد رسانی فعال شوند. کشوری که سال ها بود چهره خشن جنگ را تجربه ننموده بود و در پذیرش امدادگران و پرستاران متردد و مردان استفاده نموده بود، نمی توانست از پرستاران زن در یگان های رزم؛ بنا به در پیشانی میادین نبرد حضور داشت، از زنان امدادگر استفاده کند. اکنون به فکر تربیت و آموزش نیروهای رزمنده افتادند و با تشکیل واحد بهداری رزمی پوشش مناسبی برای آن مجاهدان و فرشتگان نجات را فراهم آوردند.

تشکیل واحد بهداری در هر یک از یگان ها و لشکرها و تأمین امکانات و

تجهیزات و ایجاد بیمارستان‌های صحرائی و اورژانس تا نزدیک‌ترین نقطه به نبرد، شاهکاری بود که به وجود آمده بود تارزمندگانی که در صحنه‌ی نبرد آسیب می‌بینند، در کمترین زمان ممکن مداوا شوند.

بویک تحقیق و پژوهش و ترسیم نمودن مجاهدت نیروهای بهداری؛ چه در قالب پزشک یا پرستار امدادگر کاری بس ارزشمند است که نمونه‌ی بسیار کوچک؛ ولی ارزنده کتاب پیش رو) با عنوان امداد و انتقال به همت برادران حمیدرضا غلامی، فوری پزشکی، دکتر مرتضی خاقانی زاده، دکتر سهیل نجفی مهری تدوین و تألیف شده است، که جا دارد از تلاش شایان برادر حمیدرضا غلامی که اهتمام ویژه‌ای در تحقیق و پژوهش و پیگیری جهت به نتیجه رسیدن اثر در قالب کتاب داشته‌اند، تقدیر شود.

مرکز حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس سپاه و بسیج خراسان شمالی نیز در راستای ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، با تحت پرورش دادن این اثر، گوشه‌ای از فعالیت‌های عظیم نیروهای بهداری را در اختیار محققین و خبرنگاران قرار می‌دهد. هر چند استان خراسان شمالی در کنار ۳۰۰۰ شهید متعلق به این خطه در دفاع مقدس، تعدادی شهید بهداری نیز تقدیم انقلاب اسلامی نمود، و مفتخر است که از ۵ سردار بهداری خراسان بزرگ ۳ سردار شهید آن متعلق به خراسان شمالی می‌باشد. این شهیدان عبارتند از سردار شهید شهید عباسعلی قدوسی مقدم، علی نجفی و رجب علی میرزائی.

امید است توفیق الهی شامل حال گردد و آثار ارزنده دیگری در این زمینه از مجاهدت نیروهای مؤمن به انقلاب و حوادث جنگ تحمیلی تهیه و تدوین گردد.

مرکز حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس
سر هنگ پاسدار محمود وضع